

บทที่ 6

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

6.1.1 ทักษะของประชาชนในจังหวัดลำปางที่มีต่อบริการจัดการปัญหาหมอกควัน ในจังหวัดลำปาง

ประชาชนรับทราบว่ามีนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันร้อยละ 66.67 เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าเกินจำนวนครึ่งหนึ่งมาไม่มากนัก แสดงให้เห็นว่าการประชาสัมพันธ์ของจังหวัดยังไม่ทั่วถึง ทำให้ประชาชนขาดการรับทราบข่าวสารถึงการดำเนินงาน อันจะส่งผลถึงการให้ความร่วมมือทางด้านต่างๆ เช่น การหยุดพฤติกรรมเผา การช่วยประชาสัมพันธ์โดยการบอกเล่าให้บุคคลรอบข้างฟังต่อแบบปากต่อปาก เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลให้การดำเนินงานล่าช้าหรือไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

เมื่อแบ่งกลุ่มนโยบายเป็น 6 กลุ่มใหญ่ๆแล้ว พบว่านโยบายที่มีประชาชนรับทราบมากที่สุดคือนโยบายการห้ามเผาวัชพืช ขยะมูลฝอยทุกชนิด โดยคิดเป็นร้อยละ 60.5 ทั้งนี้อาจมาจากเป็นข้อห้ามที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหาหมอกควันโดยตรง อีกทั้งมีการประกาศให้เห็นโดยทั่วไปจึงเป็นนโยบายที่ประชาชนทราบมากที่สุด รองลงมาคือนโยบายการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ การจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจเพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า และนโยบายการจัดให้มีอาสาสมัครณรงค์และให้ความช่วยเหลือประชาชนในการแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าซึ่งมีจำนวนเท่ากันคือ 124 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 20.67 นโยบายการจัดเตรียมหน่วยสาธารณสุขเพื่อรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นและให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพ 62 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 10.33 ที่มีจำนวนประชากรรับทราบนโยบายนี้ไม่มากอาจเป็นเพราะได้รับการดูแลทางด้านสาธารณสุขไม่ทั่วถึงจึงทำให้ไม่ทราบนโยบายดังกล่าว นโยบายการฉีดพ่นน้ำในบริเวณที่มีหมอกควันหนาแน่น 115 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 19.17 ที่มีประชาชนรับทราบในจำนวนไม่มากนักอาจจะเป็นเพราะการฉีดพ่นน้ำกระทำในเฉพาะบางพื้นที่เท่านั้น ไม่ได้ทำในวงกว้างอย่างนโยบายอื่นๆ รวมทั้งเป็นการเน้นผลทางจิตวิทยามากกว่าผลที่เกิดขึ้นจริง

ด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันของจังหวัดลำปางนั้นพบว่า ประชาชนได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้นโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันจากสื่อประเภทต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ประกาศ เป็นต้น มากที่สุด โดยมีจำนวนผู้ที่ได้รับข่าวสารโดยวิธีนี้ 359 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 59.83 แสดงให้เห็นสื่อประเภทต่างๆนั้นมีเป็นช่องทางการรับรู้ข่าวสารที่กว้างที่สุดในการจะสื่อสารต่างๆ สิ่งต่างๆต่อผู้รับสาร ซึ่งในที่นี้คือการให้ความรู้ ข่าวสารต่างๆเกี่ยวกับปัญหาหมอกควันที่ทางจังหวัดมีต่อประชาชนลำปาง รองลงมาคือจาก หน่วยงานราชการ การจัดประชุม สัมมนา 161 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 26.83 เป็นช่องทางการรับรู้ข่าวสารที่ให้ผลพอสมควร แต่ก็ยังไม่กว้างและครอบคลุมบุคคลที่รับสารทุกประเภทดังเช่นประเภทแรกสุดทำก็คือการประสบด้วยตนเองและคำบอกเล่าของผู้อื่น 155 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 25.83

การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหมอกควันนั้นประชาชน 394 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 65.67 คิดว่าการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหมอกควันที่ผ่านมาเป็นสิ่งที่สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย ซึ่งถือเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากในการดำเนินการตามนโยบายต่างๆ ถึงแม้ว่าจะมีการดำเนินงานและวางแผนที่ดีมาเพียงใดก็ตาม แต่หากขาดการสื่อสารให้ผู้รับสารสามารถทำความเข้าใจต่อสิ่งนั้นได้ง่ายแล้ว ก็จะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการสื่อสาร ผู้รับสารเข้าใจสารที่สื่อผิดไป ทำให้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นผิดไปจากเป้าหมาย รวมทั้งอาจทำให้ผู้รับสารเกิดความเบื่อหน่ายและต่อต้านสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการสื่ออีกด้วย และมีประชาชน 206 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 34.33 คิดว่าการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหมอกควันที่ผ่านมาเป็นสิ่งที่ยากต่อการทำความเข้าใจ แม้จะเป็นจำนวนที่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง แต่ก็ควรจะได้รับการพิจารณาในแง่ของการทบทวนการนำเสนอข้อมูลแก่ประชาชนว่าควรมีวิธีการส่งสาร หรือรูปแบบของสารชนิดใดที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากกว่าที่เป็นอยู่

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอแนวคิดหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหมอกควันของประชาชนในจังหวัดลำปาง ประชาชนร้อยละ 22.67 หรือ 136 คน ในกลุ่มตัวอย่างที่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นจำนวนที่แตกต่างกันค่อนข้างมากกับประชาชนที่ไม่มีส่วนร่วมดังกล่าวคือ 464 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 77.33 อันแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานแก้ไขปัญหาหมอกควันของจังหวัดลำปางขาดการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและความต้องการ ซึ่งอาจนำไปสู่การแก้ไขปัญหานั้นที่ไม่ตรงจุด เนื่องจากขาดการรับฟังความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และการขาดการร่วมมือจากการที่ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของนโยบายการแก้ไขปัญหามอกควันตั้งแต่แรกเริ่ม

6.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันของจังหวัดลำปาง

ปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อการยอมรับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันของจังหวัดลำปางมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 99% คือการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหมอกควันที่สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย ถ้ามีการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องหมอกควันแก่ประชาชนจังหวัดลำปางในรูปแบบที่สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายแล้วจะทำให้ประชาชนให้การยอมรับนโยบายเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.84 แสดงว่าการสื่อสารให้ผู้รับสารสามารถทำความเข้าใจและนำไปคิดวิเคราะห์ต่อ่นั้นมีความสำคัญมากในการจะทำให้บุคคลยอมรับในควมสิ่งต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของทฤษฎีเกี่ยวกับการยอมรับและทัศนคติ

ปัจจัยรองลงมาที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับการยอมรับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควัน ได้แก่

การที่ประชาชนมีความคิดเห็นว่านโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันที่ทางจังหวัดลำปางได้ดำเนินการอยู่นั้น ได้ผลจะทำให้ประชาชนให้การยอมรับนโยบายเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.85 แสดงให้เห็นว่านโยบายที่จะสามารถประสบความสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องมีการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนเสียก่อน

การที่ประชาชนทราบนโยบายการประกาศห้ามเผาวัชพืชและขยะมูลฝอยทุกชนิดนั้น ทำให้ประชาชนให้การยอมรับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันของจังหวัดลำปางเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.76 แสดงว่เมื่อประชาชนทราบว่ารัฐมีการจัดการอย่างไรกับปัญหาที่เกิดขึ้นก็จะส่งผลต่อการให้การยอมรับมากขึ้น เนื่องจาประชาชนทราบว่ามีการวางแผนงานอย่างไรบ้าง

การที่ประชาชนรู้สึกว่การเผาป่า เผาขยะในช่วงที่มีการห้ามเผาเป็นสิ่งที่ผิดจะทำให้ประชาชนให้การยอมรับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันของจังหวัดลำปางเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.74 แสดงให้เห็นว่การปลูกฝังทัศนคติและความเชื่อที่ดีมีผลต่อการตัดสินใจในการกระทำหรือไม่กระทำสิ่งต่างๆของประชาชนสูงมาก

การที่ประชาชนทราบข่าวปัญหาหมอกควันจากประสบการณ์ของตัวเองและจากคำบอกเล่าของผู้อื่น เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้มีการยอมรับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันของจังหวัดลำปางเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.54 แสดงว่ประชาชนจะยอมรับสิ่งต่างๆจากความสอดคล้องกับประสบการณ์ที่ตนได้ประสบพบมา ซึ่งตรงกับแนวคิดเรื่องการสร้างทัศนคติ

การที่ประชาชนทราบว่าทางจังหวัดได้มีนโยบายสำหรับการแก้ไขปัญหาหมอกควันที่เกิดขึ้น เป็นปัจจัยที่ทำให้การยอมรับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันของจังหวัดลำปางร้อยละ

13.06 แสดงว่าประชาชนจะให้การยอมรับนโยบายได้ก็ต่อเมื่อประชาชนทราบว่าสิ่งนั้นคืออะไร และมีแผนการดำเนินงานอย่างไร เป็นต้น

การที่ประชาชนรักษาอาการเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากปัญหาหมอกควันด้วยการซื้อยาทานเอง เป็นปัจจัยที่ทำให้มีการยอมรับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันของจังหวัดเพิ่มขึ้นร้อยละ

12.20 อาจเป็นเพราะการที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ประชาชนเกิดความต้องการกำจัดปัญหาให้หมดสิ้นไป จึงทำให้เกิดการสนับสนุนนโยบายที่มีเพื่อแก้ปัญหานั้น

พฤติกรรมและการเผาของบุคคลรอบข้าง เป็นปัจจัยที่ทำให้มีการยอมรับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันของจังหวัดลำปางเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.95 แสดงว่าพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่รอบข้างจะส่งผลถึงทัศนคติและการตัดสินใจของบุคคล โดยในที่นี้หากบุคคลรอบข้างลดพฤติกรรมเผาเพิ่มขึ้นแล้ว จะทำให้บุคคลให้การยอมรับนโยบายมากขึ้น

ปัจจัยที่เมื่อลดลงแล้วทำให้มีการยอมรับนโยบายเพิ่มขึ้น ได้แก่

การที่ประชาชนได้รับผลกระทบด้านอื่นนอกเหนือจากทางสุขภาพ เช่น เกิดความยุ่งยากในชีวิตประจำวัน บุคคลรอบข้างได้รับความเดือดร้อน ส่งผลกระทบต่ออาชีพ และเพิ่มค่าใช้จ่าย เป็นต้น เป็นปัจจัยที่ทำให้มีการยอมรับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันของจังหวัดเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.81 อาจเป็นเพราะว่าการที่บุคคลได้รับผลกระทบจากปัญหาหมอกควันลดลง จะทำให้ประชาชนมองว่านโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันได้ผล จึงทำให้มีการยอมรับนโยบายเพิ่มขึ้น

การที่ประชาชนมีอาการหายใจลำบากในช่วงที่เกิดปัญหาหมอกควัน เป็นปัจจัยที่ทำให้มีการยอมรับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันของจังหวัดลำปางเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.86 อาจเป็นเพราะเมื่อประชาชนเกิดอาการดังกล่าวแล้ว ทำให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน รวมถึงการเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนต้องการการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเร็ว จึงมีการให้การยอมรับนโยบายเพิ่มขึ้น

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางลบกับการยอมรับนโยบาย ได้แก่

การที่ประชาชนเชื่อว่าการหยุดเผาจะสามารถช่วยแก้ปัญหามอกควันที่เกิดขึ้นได้ลดลงแล้ว จะส่งผลให้มีการยอมรับนโยบายเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.0

การที่ประชาชนทราบว่ามีการฉีดพ่นน้ำในบริเวณที่มีหมอกควันหนาแน่นลดลงจะทำให้มีการยอมรับนโยบายเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.72

ปัจจัยการให้ความรู้เกี่ยวกับหมอกควันที่เมื่อมีการลดลงแล้วส่งผลให้การยอมรับนโยบายเพิ่มขึ้น 13.23

จากปัจจัย 3 ตัวข้างต้นที่กล่าวมานั้น แสดงให้เห็นว่าประชาชนไม่มีความเชื่อมั่นว่านโยบายที่ดำเนินการไปแล้วนั้นสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้จริง รวมทั้งอาจไม่มีความเชื่อมั่น

ในเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินนโยบายนั้นด้วยว่าจะสามารถปฏิบัติได้ตามนโยบายและปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง

เหตุที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะการให้ข้อมูลข่าวสารยังไม่ทั่วถึงและข้อมูลที่ประชาชนได้รับยังเข้าใจได้ยาก โดยพบว่ามีประชาชนร้อยละ 34.3 คิดว่าข้อมูลเกี่ยวกับหมอกควันเข้าใจได้ยาก ประชาชนร้อยละ 51.9 ไม่ทราบว่ามึนโยบายในการดำเนินการลดปัญหาหมอกควัน และประชาชนร้อยละ 47.9 ที่ไม่ทราบว่ากรมการเผาวัชพืช ขยะมูลฝอย และการเผาในการเกษตรเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาหมอกควันที่เกิดขึ้น และประชาชนร้อยละ 36.1 มีพฤติกรรมกรมการเผาวัชพืช ร้อยละ 19.3 มีพฤติกรรมกรมการเผาแปลงเกษตรเพื่อทำการเพาะปลูกใหม่ ร้อยละ 32.6 มีพฤติกรรมกรมการเผาขยะมูลฝอย และร้อยละ 15 เผาเพื่อหาของป่า

ถ้าประชาชนได้รับเงินชดเชยจากการงดเว้นไม่เผาแปลงเกษตรลดลงแล้วจะทำให้ประชาชนให้การยอมรับนโยบายเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.22 อาจมาจากการที่คำถามที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์สมมติจึงทำให้ประชาชนไม่สามารถตัดสินใจได้ รวมทั้งประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสถานการณ์หมอกควัน โดยพบว่ามีประชาชนร้อยละ 77.2 ไม่มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไม่ว่าจะเป็นต่อกับหน่วยงานของรัฐหรืองานสัมมนาต่างๆ และประชาชนร้อยละ 33.8 ไม่เห็นด้วยกับนโยบายที่เกิดขึ้น โดยเห็นว่านโยบายที่ใช้ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดร้อยละ 13.1 และเห็นว่านโยบายที่ใช้ยังไม่ครอบคลุมปัญหาที่เกิดขึ้นร้อยละ 7.8

6.1.3 ความต้องการของประชาชนที่มีต่อรัฐในการแก้ไขปัญหาหมอกควันของจังหวัดลำปาง

ความต้องการของประชาชนในอันดับแรกนั้นมุ่งเน้นไปยังการกำหนดบทลงโทษที่มีเกี่ยวกับผู้ฝ่าฝืน เพื่อให้สามารถบังคับใช้กฎหมายเอาผิดได้แน่นอน รวมทั้งก่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อการละเมิดฝ่าฝืน โดยคิดเป็นเป็นร้อยละ 31 และยังได้เสนอให้มีการดำเนินการเอาผิดอย่างรวดเร็วเพื่อที่จะได้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้ฝ่าฝืนรายอื่นให้เห็นถึงบทลงโทษที่เกิดขึ้น และเป็นการป้องกันเรื่องเสียหายเมื่อช่วงวิกฤติหมอกควันหมดสิ้นลงคิดเป็นร้อยละ 14 หรือ 84 คน

ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเกี่ยวกับการจัดเก็บขยะอย่างเป็นระบบ โดยมีประชาชนร้อยละ 30 ต้องการให้มีการจัดเก็บขยะอย่างทั่วถึงในทุกเขต เนื่องจากการที่ไม่ได้รับการดูแลการจัดเก็บขยะอย่างทั่วถึงทำให้เป็นสาเหตุที่ของหมอกควัน เนื่องจากมีการกำจัดขยะเหล่านั้นด้วยการเผา รวมถึงขยะจำพวกกิ่งไม้และเศษวัชพืชที่ประชาชนต้องกำจัดเองจากการที่เทศบาลไม่รับกำจัดพวกนี้ ทำให้ต้องกำจัดด้วยการเผา โดยร้อยละ 24 ต้องการให้มีการดูแลการจัดเก็บขยะประเภทนี้เพื่อลดการกำจัดขยะด้วยการเผา

ประชาชนมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่แก้ไขปัญหอย่างจริงจังร้อยละ 21 เนื่องจากที่ผ่าน มาประชาชนมีความรู้สึกที่เจ้าหน้าที่ยังไม่ใส่ใจปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง การทำงานล่าช้า และ ไม่ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง

ในการเตรียมการรับมือปัญหาหมอกควันและไฟป่า มีความต้องการให้มีหน่วยงานในการ ทำการสำรวจบุคคลและพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในการเกิดไฟป่าและพฤติกรรมที่คาดคิดเป็นร้อยละ 19 โดยอาจมาจากอาสาสมัครในพื้นที่ และมีความต้องการให้มีการเตรียมการรับมือในการดับไฟป่าให้ รวดเร็วยิ่งขึ้นคิดเป็นร้อยละ 7

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันใน จังหวัดลำปางครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า การให้ความรู้เกี่ยวกับหมอกควันที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจเป็นสิ่ง ที่สำคัญต่อการวางแผนการดำเนินงานการจัดการปัญหาหมอกควัน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ อิทธิพลมากที่สุดต่อการตัดสินใจยอมรับนโยบายที่ระดับความเชื่อมั่น 99% โดยหากประชาชน สามารถทำความเข้าใจกับข้อมูลได้ง่าย ก็จะนำมาซึ่งความเข้าใจในสิ่งที่ภาครัฐกำลังปฏิบัติอยู่ อันจะ นำมาซึ่งการยอมรับและความเข้าใจอันดีระหว่างกัน รองลงมาคือการสร้างความเชื่อมั่นต่อการ ดำเนินงานแก่ประชาชน และผลของการดำเนินงานที่ได้ผลเป็นสิ่งถัดมา

จากการออกสำรวจเก็บแบบสอบถามและสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ การติดตาม ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษานโยบายต่างๆของรัฐ ทำให้สามารถสรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ นโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันได้ดังนี้

1) ควรมีการกำหนดบทลงโทษเกี่ยวกับผู้ฝ่าฝืนทำการเผาในช่วงที่มีการประกาศห้ามเผา อย่างชัดเจน มีบทลงโทษที่หนัก และให้มีการดำเนินการลงโทษอย่างรวดเร็ว เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่ มีบทกำหนดการลงโทษที่ชัดเจนที่จะเอาผิดแก่ผู้ฝ่าฝืน รวมทั้งการกระทำผิดนั้นอยู่ในช่วง ระยะเวลาหนึ่ง การดำเนินงานที่ล่าช้าจะทำให้ไม่สามารถเอาผิดแก่ผู้กระทำผิด รวมทั้งทำให้เกิด ความเสียหายที่ยากเกินกว่าจะกู้คืนได้

2) ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ที่ผ่านมามีการประชาสัมพันธ์และมีณรงค์ใน เฉพาะช่วงที่เกิดปัญหาวิกฤตหมอกควันเท่านั้น ควรมีการทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความตระหนัก ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นและมีความพร้อมในการเตรียมตัวรับมือมากขึ้น

3) สาเหตุของการเผาที่มาจาก การเผาขยะมูลฝอยส่วนหนึ่งมาจากการที่เทศบาลไม่สามารถจัดการเก็บขยะได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งไม่รับขยะบางประเภท เช่น กิ่งไม้ ซากวัชพืช ประชาชนไม่มีวิธีอื่นในการกำจัดเนื่องจากทิ้งไว้ก็ส่งกลิ่นเหม็น จึงทำให้ต้องกำจัดด้วยการเผา

4) เจ้าหน้าที่ยังไม่สนใจที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง การดูแลไม่ทั่วถึง และการติดตามผลการดำเนินงานจึงทำให้การดำเนินงานขาดตอน ไม่ต่อเนื่อง และทำให้ไม่ทราบผลของการใช้นโยบาย ซึ่งนำไปสู่การที่นโยบายไม่ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น

5) การส่งเสริมอาชีพเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการลดและทดแทนอาชีพจากการหารายได้จากการหาของป่า ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการเผาป่า

6) การหาวิธีอื่นในการกำจัดขยะมาเพื่อทดแทนการกำจัดขยะด้วยการเผา ใช้การให้ความรู้และประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนในท้องถิ่นให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติตาม โดยวิธีกำจัดขยะดังกล่าวได้แก่ การนำเศษวัชพืชไปทำเป็นปุ๋ยหมัก การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการกำจัดขยะมาใช้ การรีไซเคิล เป็นต้น

7) การปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจยอมรับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันที่ว่า เมื่อประชาชนคิดว่าพฤติกรรมเผาเป็นสิ่งที่ไม่ดี ประชาชนจะให้การยอมรับนโยบายมากขึ้น ซึ่งเนื้อหาของนโยบายได้กล่าวถึงการห้ามไม่ให้มีการเผา และเมื่อมีการให้การยอมรับทางความคิดก็จะส่งผลให้มีพฤติกรรมเผาลดลง หากประชาชนมีจิตสำนึกที่ดีแล้ว ย่อมส่งผลที่ดีตามไปด้วย

8) ในการวางแผนการจัดการปัญหาหมอกควันไม่ควรเป็นเรื่องภายในของจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งแต่เพียงผู้เดียว เนื่องจากหมอกควันเกิดขึ้นครอบคลุมในบริเวณภาคเหนือตอนบนซึ่งสามารถถ่ายเทผลกระทบไปสู่กันได้ ดังนั้นจึงควรมีการประสานงานในระดับสูงกว่าจังหวัด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสามารถทำการเตรียมการรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งประโยชน์ในการควบคุมการแพร่กระจายของหมอกควันที่เกิดขึ้นได้

9) เนื่องจากควันจากโรงงานอุตสาหกรรมเป็นอีกสาเหตุหนึ่งในการทำให้เกิดปัญหาหมอกควันในปัจจุบัน จึงควรมีการจัด Zoning เขตบริเวณที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมให้อยู่ในที่โล่ง เพื่อให้สามารถกระจายหมอกควันได้ง่าย และควรให้มีการบำบัดของเสียทางก่อนปล่อยจากโรงงานสู่อากาศภายนอก

10) เมื่อปัญหาหมอกควันได้กลายเป็นปัญหาที่ลุกลามต่อเนื่องและมีแนวโน้มว่าจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำการดูแล ควบคุม และจัดการปัญหานี้โดยตรงในระยะยาวเพื่อความเป็นเอกภาพและการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ เพราะหน่วยงานราชการอื่น

ที่มาแก้ไขปัญหามอกควันต่างก็มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของตนเองต้องดูแล อาจทำให้การดำเนินงานของทั้งสองฝ่ายล่าช้า และขาดการเอาใจใส่เท่าที่ควร

6.2.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการศึกษาทัศนคติของประชาชนในเขตพื้นที่ตอนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันของจังหวัดลำปางในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาถึงพฤติกรรมของประชาชนที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากปัญหามอกควัน ทั้งการรับข่าวสาร การรับมือกับผลกระทบจากการใช้ชีวิตประจำวัน และสุขภาพ รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันของจังหวัดลำปาง กระนั้นในการวิจัยครั้งนี้ก็มีข้อจำกัด ซึ่งสามารถนำไปขยายผลได้ดังนี้

1) ในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนโยบายการจัดการปัญหาหมอกควันของจังหวัดลำปางอาจมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอื่นๆ ที่ผู้ศึกษามีได้นำมารวมไว้ใน การศึกษาครั้งนี้ ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจมีการใช้ข้อมูลและแนวคิดด้านพฤติกรรมศาสตร์มาประกอบการศึกษาเพื่อหาปัจจัยอื่นๆที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และนำไปสู่การศึกษาในเชิงลึกต่อไป

2) ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้การสัมภาษณ์และเก็บแบบสอบถามจากประชากรในเขต 4 อำเภอของจังหวัดลำปาง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอห้างฉัตร และอำเภอแม่เมาะ ซึ่งเป็นเขตที่มีประชากรอาศัยอยู่จำนวนมากและเป็นเขตที่มีปริมาณหมอกควันหนาแน่น ซึ่งผู้ทำการศึกษาได้พิจารณาว่าจะสามารถศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นได้ดีกว่า เนื่องจากประชาชนในบริเวณนั้นเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหามอกควันสูงกว่าเขตอื่น แต่ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังเขตอำเภออื่นๆในจังหวัดลำปางให้ทั่วถึง และอาจมีการขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังจังหวัดอื่นๆในภาคเหนือตอนบนที่ประสบปัญหาหมอกควันเช่นเดียวกัน เพื่อที่จะทำให้สามารถศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมและทัศนคติของประชาชนได้กว้างและมีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงนโยบายในการแก้ปัญหามอกควันของรัฐได้ดียิ่งขึ้นต่อไป